

Gezamenlijke kenniskring in Apeldoorn voor gemeenten en ve-aanbieders

Aanwezig: 30 gemeenten en 40 ve-aanbieders, Anneke de Wolff (ministerie van OCW), Carla Bieneman (namens de brancheorganisaties kinderopvang) en Heleen Versteegen en Joke Kruiter (GOAB-kenniskringleiders)

Agenda

1. Welkom
2. Nieuws GOAB
3. Ve-stelsel: ontwikkelingen en actualiteit
4. 0-2,5 jarigen en GOAB
5. In de Etalage
6. Evaluatie en afronding

1.WELKOM

Kenniskringleider Joke Kruiter heet iedereen welkom en licht het doel van de bijeenkomst, het GOAB-ondersteuningstraject en de agenda toe.

- Ondersteuningstraject GOAB/VVE: voor ambtenaren en ve-aanbieders
- Kenniskringen: 3x per jaar voor gemeenten, waarbij 1x met ve-aanbieders
- Meer informatie op www.goab.eu
- Daarnaast zijn er themabijeenkomsten en startersgesprekken voor gemeentelijke beleidsmedewerkers die nieuw zijn op dit thema (je kunt je melden bij Joke).

2.NIEUWS GOAB

Kamerbrief kansenongelijkheid (10 maart 2023)

Op 10 maart 2023 kwam de [kamerbrief kansenongelijkheid](#) uit, op de hoofdlijnen betekent het:

1. Dat er **investeringen** zijn voorgenomen om de **kwaliteit en het bereik van vroege en voorschoolse educatie** te verhogen.
2. **Het garanderen van de basiskwaliteit in het onderwijs** door middel van een meerjarige aanpak waarbij wordt ingezet op het verbeteren van de basisvaardigheden waarvan o.a. taal en rekenvaardigheden, het hebben van hoge verwachtingen van leerlingen, de beschikbaarheid goede leraren door het behouden van de arbeidsmarkttoelage, en extra investeringen om kansengelijkheid te bevorderen.
3. Het **verzorgen van gelijke toegang tot onderwijs** om te zorgen dat iedereen toegang krijgt en kan vinden (kinderen en ouders) en lage schooladviezen worden voorkomen. Hiervoor zal geëxperimenteerd worden met een centraal aanmeldsysteem en vanaf schooljaar 2023-2024 gewerkt zal worden met een vaste aanmeldweek voor leerlingen in het VO, de vrijwillige

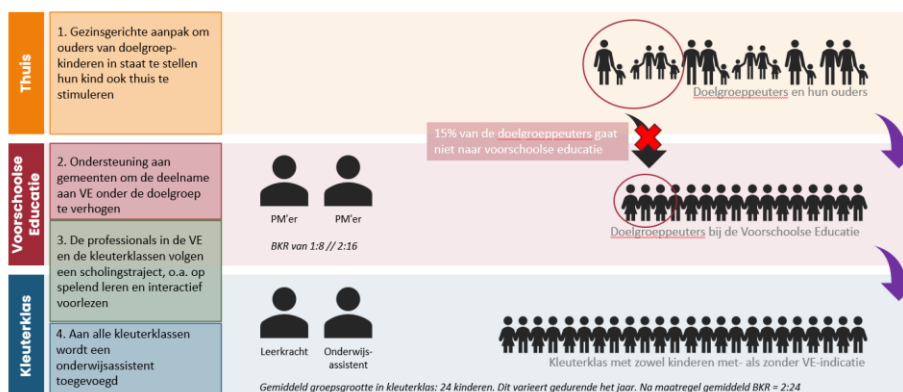
ouderbijdrage mogelijk gelimiteerd wordt n.a.v. de schoolkostenmonitor en kritischer wordt gekeken naar aanvullend onderwijs (bijles, huiswerkbegeleiding, trainingen e.d.).

4. **Een verrijking van omgeving via School en Omgeving** door middel van subsidies ter hoogte van totaal 56,7 miljoen voor 128 coalities voor het verrijken van de schooldag en activiteiten naast het reguliere curriculum, en samenwerking met allerlei maatschappelijke lokale partijen zoals Bibliotheek op school, BoekStart in de kinderopvang en Meer muziek in de klas.
5. **Een vergroting van flexibiliteit en maatwerk** in het onderwijs door o.a. de ontwikkeling van praktijkgerichte programma's voor vmbo gl/tl en havo, de overgang van PO naar VO te verbeteren en ruimte te bieden voor doorstroom en overstappen en de introductie van leerlingvolgsystemen en gestandaardiseerde toetsen in het VO. Maar ook worden er toe zegt de minister en gaat samen met LAKS kijken naar de taalimpact op gelijke kansen (ander woord voor achterstanden bijv.).

Uitwerking afspraken uit Coalitieakkoord t.a.v. vve

Anneke de Wolff van het ministerie van OCW geeft een toelichting op de uitwerking van de plannen uit het coalitieakkoord aangaande vve.

Het ministerie van OCW heeft ten eerste naar de huidige problematiek gekeken: niet alle doelgroepkinderen maken gebruik van ve, en de bereikpercentages verschillen sterk. Hoe komt dat? De start van de basisschool is een risicovol moment en in de vroegschoolse setting is de educatieve kwaliteit lager. Hoe komt dat? Heeft de groeps-grootte daar mee te maken? Er zijn nog altijd veel kinderen thuis en er is beperkte ouderparticipatie. Ook werd gekeken naar relevante inzichten van recent onderzoek (Pre-COOL 2022). Daaruit blijkt o.a. dat met name laagopgeleide ouders nog onvoldoende profiteren van de mogelijkheden die er zijn. Naar aanleiding van de gemaakte analyse gaat het ministerie plannen om in te zetten op de volgende onderwerpen: ouderparticipatie en doorgaande lijn thuis, ondersteuning gemeente ter verhoging van de deelname aan ve, gezamenlijke scholing van pm'ers en leerkrachten om met en van elkaar te leren, en naast de leerkracht wordt een onderwijsassistent toegevoegd in de kleuterklassen. De plannen moeten nog verder worden uitgewerkt en worden eerst in 20 gemeenten in de gebieden Leefbaarheid en veiligheid ingezet.

Input vanuit het publiek:

- Is er gedacht aan een kleutercurriculum? De pabo's mogen een eigen curriculum inzetten. Zou je ze willen verplichten om bepaalde aspecten op te nemen, dan is daar een grondswetswijziging voor nodig. Verplichten kan dus niet, bespreken wel.

- Een gemeente gebruikt als ander woord voor Gelijke kansen 'eerlijke kansen' (n.a.v. de opmerking van de minister dat woorden er toe doen).
- Is klassenverkleining ook een optie? Daar kom je er niet mee. Er is specifiek gerichte (taal)aandacht nodig. Er gebeurt dus meer dan alleen klassenverkleining
- De Inspectie geeft aan te willen versterken op de vroegschoolse educatie (groep 1 en 2). Er is echter geen specifiek kader voor vroegschoolse educatie groep 1 en 2. Kan dat niet worden aangepast? Nee. Maar er is wel gevraagd om specifieker te kijken naar de kleutergroepen.
- Er was vroeger een vve-inspectie. Ik dacht dat het weer zou uitgerold worden? Maar daarna niet meer iets van gehoord. Antwoord: er wordt wel gekeken naar een betere aansluiting van GGD-inspectie en onderwijsinspectie. Anneke zal nagaan hoe ver de plannen hiervoor zijn.

Er wordt een aantal goede voorbeelden gedeeld.

- Onderzoek Rheden: samen met ouders, pm'ers, leerkrachten en andere professionals in de wijken kijken naar wat werkt voor een taalrijke thuisomgeving. Dit wordt gekoppeld aan volwasseneducatie. Onderzocht wordt hoe ondersteuning kan worden geboden aansluitend op de wensen en behoeften van laaggeletterde ouders zelf.
- Thuis in taal – gemeente Barneveld is zich hierop aan het oriënteren en wil verbinden aan kansrijke start.
- Gemeente Zutphen: dit is een pilot gemeente laaggeletterdheid – intergenerationele laaggeletterdheid. In juni is de eerste ronde afgelopen.
- Gemeente Kampen: project basisvaardigheden. Richt zich op VVE en onderwijs en juist de ontmoeting van pm'ers en leerkrachten en het bereiken van ouders.
- Gemeente Putten: inspiratieavonden met ouders en professionals – meer mensen betrekken bij de thema's die aangeboden worden. Systemisch denken; gebarentaal. Doel is ve breder onder de aandacht brengen.
- Gemeente Winterswijk heeft een eigen aanbod VVE-thuis (niet dat van NJi – naast begeleiding van ouders op de ve-locaties. IB-VE komt ook in de thuissituatie, het gaat vaak om laagopgeleide multi-problem gezinnen. Deze ouders hebben een nog grotere afstand tot de ve-voorziening. Door het aanbod wordt taal thuis gestimuleerd. De IB- ve gaat ook mee naar groep 1 en 2 en houdt contact met ouders.

SPUK ve Oekraïense peuters

- SPUK verschijnt eind maart; beschikking beoogd voor mei
- Looptijd verlengd tot 31 dec 2023; budget € 9.000 per peuter
- De gemeente moet de middelen zelf aanvragen.

De volgende vragen worden gesteld:

- Er zijn veel meer Oekraïense peuters bijgekomen na het moment van de peildatum. In een van de gemeenten komt er ook nog een grote locatie aan. Hoe wordt daarmee omgegaan in de SPUK? In principe telt de peildatum, maar Anneke neemt het signaal mee naar het ministerie van OCW.
- Wat is de verwachting na 31 december 2023. Het gaat om een eenmalige regeling die stopt op 31 december. Maar de Oekraïense peuters die blijven wegen dan mee in de OAB middelen.

Afrekening GOAB periode 2019-2022

- De afrekening over de vorige GOAB-periode wordt verrekend met het definitieve bedrag van 2023. Tenzij de verrekening niet mogelijk is vanwege herverdeling.
- De jaarrekening van 2022 is bepalend voor of er GOAB-middelen moeten worden terugbetaald.
- Het is nog mogelijk om een herziening van de jaarrekening van 2022 in te dienen tot eind 2023

NPO

- 6 van de 7 gemeenten hebben NPO-plannen eind 2022 (83%)
- Opvallend is dat het nu vooral de kinderen van hoogopgeleide ouders zijn die een relatief grote achterstand hebben, en niet meer zozeer de kinderen van laagopgeleide ouders.
- Sociaal-emotionele achterstanden spelen nog een grote rol
- Ondersteuning via GOAB is gestopt, helpdesk NPO is nu te benaderen voor NPO-vragen (www.nponderwijs.nl)

GOAB producten/verslagen

- [Bijeenkomst](#) ve-peuters aanvullende ondersteuningsvraag: hoe richt je je op het kind?
- [Bekostiging](#) ve peuters asielopvang en [Verslag bijeenkomst](#) ve peuters asielopvang:
- [Handreiking](#) startende ve-aanbieders: voor het opstarten maar ook als je al langer draait als ve-aanbieder interessant om deze handreiking te gebruiken. Er komt ook een webinar voor beginnende ve-aanbieders in mei.
- [Kennisclip](#) Vroegschoolse Educatie
- Fieldlabs: [ve in andere contexten](#) en School en Omgeving. Karin
- Webinar Jong beginnen (zie agendapunt 4)
- Ook op de GOAB site: [Nieuwe afspraken](#) 3F-taaleis en aantoonbaarheidseisen

3.VE-STELSEL: ONTWIKKELINGEN EN ACTUALITEIT

Vraag om in groepen te bespreken: Nieuw stelsel kinderopvang (vanaf 2025) en gevolgen voor ve. Kinderopvang wordt financieel toegankelijker voor werkende en studerende ouders. Wat betekent dit voor het lokale ve-aanbod en ve- beleid? Denk aan ve-doelgroepbereik, financiering, kwaliteit aanbod, toegang, toename aantal kinderen in de opvang...

De uitkomsten van de groeps gesprekken worden plenair besproken.

Ontwikkelingen nieuwe stelsel:

1. Wat zou de invloed zijn voor de verschillende doelgroepen: met name de doelgroepgezinnen hebben hier minder baat bij. Wat zijn voor hen de gevolgen. Maar ook financiële mogelijkheden: KOT ouders krijgen nu vaak 3^e en 4^e dagdeel helemaal gratis, dat hoeft dan straks wellicht niet meer. Dan heb je als gemeente extra middelen voor de niet-werkende ouders, evt. ook niet vve.
2. Hoe doe je het met inschrijven? Werkende ouders schrijven zich al bij zwangerschap in, maar niet werkende ouders pas als ze vve-indicatie krijgen. Hoe doe je dat in een overspannen markt? Als je het over gelijke kansen hebt...
3. Hoe geef je voorrang aan de ve-doelgroep bij plaatsing. Soms starten in de ve-groep kinderen die daar helemaal niet thuis horen. Hoe ga je de indicatiestelling beter op orde krijgen. Ve-plekken stromen nu vol met kinderen die meer dan alleen opvang nodig hebben, omdat de andere voorzieningen richting jeugdzorg bomvol zitten. Hoe kun je dat beter regelen.

4. Personeel, ruimte, geld, hoe ga je dat dan doen? En als je voorrang geeft aan ve-kinderen krijg je dan niet opnieuw een peuterspeelzaalstelsel? En wat gebeurt er als je plekken voor ze zou reserveren?
5. Mogelijke oplossing: kinderopvang en ve-groep meer mengen met groep 1 en 2 basisonderwijs. Meer denken in ontwikkelingsleeftijd in plaats van kalenderleeftijd. Je moet creatief met personeel omgaan. Je kunt dan meer combifuncties maken.
6. Voorbeeld uit doorstroomgroep: het is heel zwaar, want verschil in educatieve kwaliteit en hoe scholen daar naar kijken, wie is de baas op de groep, ingewikkeld met de GGD-regels.
7. In kleine gemeentes met kleine basisscholen is het een prima oplossing.

Vraag om in groepen te bespreken: De relatie tussen toezicht en handhaving op de extra eisen ve en personeelskrapte ve (onderzoek volgt). Hoe ga je hier mee om? Welke oplossingsrichtingen zijn er al gevonden?

Antwoorden vanuit het publiek tijdens het plenaire moment:

1. Personeelsgebrek is een groot probleem. Idee is om bbl-ers in te zetten in de dagopvang. Dat mag. Ze krijgen dan na 3 maanden een screening. Maar in de ve-groepen wordt dat niet gedoogd. Dus om personeelsgebrek in de ve-groepen te ontlasten zou het voor ons een idee zijn om bbl-ers in te zetten. Carla Bieneman: in de wet mag het niet, je mag alleen een gediplomeerde pm-er inzetten. Aangeven bij het ministerie; loopt nu onderzoek naar personeelskrapte in de ve. Minister wacht dat onderzoek af om te kijken of hij hier iets aan gaat aanpassen. Wetgeving moet dan worden aangepast.
2. Carla Bieneman: er is ook een coulanceregeling vanwege personeelskrapte. Geldt ook voor ve. Op het moment dat de afweging is: groep sluiten of niet helemaal geschoold, dan kun je het gesprek aangaan als maatwerk. Dat is per gemeente verschillend en moet je als aanbieder met je gemeente bespreken. GGD zal het altijd afkeuren, maar met gemeente bespreken hoe je alsnog kwaliteit kunt bieden. Richting waar je aan kunt denken: doe dan in elk geval een BBL-er die al eerste studiejaar heeft afgerond.
3. Wordt er ook gekeken naar het aantal opgehoogde uren ve? Een keuze kan zijn: minder uren VE maar wel voldoende personeel. Als je het aantal uren naar beneden doet heb je wel meer aanbod van de juiste kwaliteit.
4. Aanbidders: veel mensen die van het mbo komen hebben ook nog steeds de vve-module nog niet. Zit dus nog steeds niet in de opleiding. Waar is dat misgegaan? Gespecialiseerd pm-ers hebben het wel, het is een keuzemodule. Je moet dan dus wel goed begeleid worden. Carla Bieneman: gespecialiseerd pm-er mag sowieso op een ve-groep werken, ook als er geen vve-certificaat is afgegeven. De GGD zou dat moeten goedkeuren, maar doet dat niet altijd.
5. Een model is ook 'een instroom model ve': als er bijvoorbeeld wel al plek is voor 8 uur maar nog niet voor 16. Dat werkt ook goed als ingroeimodel voor kinderen vanaf 2. Dan kunnen ze vanaf 2,5 jaar naar 16 uur. Dat nemen ouders vaak niet in een keer af.

4.0-2,5 JARIGEN EN GOAB

- 0-2,5 jarigen: indicering en toeleiden is onderdeel GOAB.
- 0-2,5 jarigen is Kansrijke Start; vanaf 2 of 2,5 start OAB. Ze sluiten op elkaar aan in tijd, ook al op gemeentelijk beleidsniveau?
- Inspiratiecollege over [ontwikkelingsstimulering](#) bij 0 – 2,5 jarigen.
 - Helpt aanwezigheid aanbod 0-2,5 jarigen

Rondvraag: Zijn er voorbeelden van (speel)aanbod van 0 tot 2,5 jarigen?

- Antwoorden vanuit het publiek:
- in Arnhem speelochtenden, in Harderwijk samenspeelgroepen – gericht op taal en opvoedingsvraagstukken – geleid door welzijn
- Voorleesmoeders –die andere ouders bijscholen
- Coach – op de groepen van 0-2 jaar in de kinderopvang, ook voor ouders met zorgen (als organisatie zelf)
- Vanuit CB – signalen van kinderen herkennen

5. IN DE ETALAGE

De volgende vragen zijn vooraf gesteld. Er is nu geen tijd meer om ze uitgebreid te behandelen. Joke zal ze meesturen in de mail met de powerpoint, zodat mensen gericht op de gestelde vragen kunnen reageren.

- Alles Kids loopt er in de kleine dorpskernen tegen aan dat ve moeilijk te organiseren is in gemengde groepen als het niet ve-deel gaat slapen. De groep moet bij elkaar blijven, en het kan dus niet zo zijn dat een deel van de groep slaapt terwijl een ander deel gericht aan ve werkt. Wij gaan sowieso uitzoeken hoe dit wettelijk in elkaar zit, maar wellicht zijn er al oplossingen voor gevonden.
- Gemeente Noordoostpolder vraagt of er gemeenten zijn die ervaring hebben met het ruimer inzetten van de jeugdverpleegkundige (dus niet alleen voor de ve-screening) bij het voorkomen van onderwijsachterstanden
- Gemeente Berg en Dal vraagt hoe gemeenten om gaan met wachtlijsten in de ve. Laat je ve-kinderen voorgaan met als risico dat de groepen minder gemengd worden?
- Gemeente Druten Wijchen loopt er tegenaan dat de JGZ niet registreert als ouders een ve-verklaring weigeren. Daarmee wordt het non-bereik dus een beetje verdoezeld. Is dit herkenbaar? Hoe gaan gemeenten hier mee om?
- Gemeente Oldebroek vraagt of er gemeenten zijn die hun ve-subsidie hebben aangepast nu het aantal gewerkte uren van ouders los is gekoppeld van het recht op KOT. Vraag je bijv. ouders die eerder deels KOT kregen voor de ve-uren nu om voor de volledige 16 uur KOT aan te vragen, ook als ze geen 16 uur werken?

6. EVALUATIE EN AFRONDING

Evaluatie bijeenkomst via het evaluatieformulier

Ter afronding

- Volgende online kenniskring: 22 juni (alleen gemeenten)
- Onderwerpen ter bespreking?
- Suggesties voor ondersteuning GOAB 2023/2024?